
Mediji, novinarstvo in politika

Miro Petek

Uvod

Odnos novinarstva oziroma medijev in politike je večplasten in zanimiv odnos, ki je vreden znanstvenega preučevanja in akademskih razprav, prav tako tudi političnih debat. Ker je politika precej širok pojem, lahko znotraj odnosa mediji in politika govorimo tudi o medijski politiki, o vplivu politike na medije in obratno, medijev na politiko, k temu pa je treba dodati še vprašanje kapitala in medijskega lastništva ter njihovih političnih navezav. S tem postane preučevanje tega področja še bolj zanimivo in vznemirljivo.

Mediji in novinarji med politiko in kapitalom

Na polje politike sem stopil po skoraj četrto stoletja novinarskega dela. Takšni prestopi niso ravno pogosti, vendar tudi ne kaj posebnega, posebej v zahodnem svetu in tudi v prejšnjem sistemu. Na zahodu tak prestop in povratek ni pregreha, moj korak v politiko pa se je skušal prikazati kot nekaj škandaloznega, skoraj nemoralnega. Zame so že na samem začetku novinarski kolegi na zalogo poudarjali, da obratne poti ni, češ slovensko novinarstvo politika iz vrst SDS več ne sprejme.

V komunizmu je bil vpliv na medije evidenten, grob in enostranski. Komunistična partija je nastavljala direktorje, glavne in odgovorne urednike v medijskih hišah, praviloma so bili to preverjeni partijski kadri iz samega vrha partijske hierarhije. Tisti, ki nismo bili člani komunistične partije, nismo imeli možnosti napredovanja. Sam sem na *Večeru* delal pod urednikom, ki je imel končano le osnovno šolo, toda bil je zvest vojak revolucije. Tudi danes imamo med novinarji skromno izobražene pisce in urednike, na primer odgovornega urednika tednika *Mladina* in predsednika novinarskega društva Grego Repovža s komajda končano srednjo šolo. Novinarji so bili v času diktature proletariata izenačeni s

funkcionarji partije, SZDL in edinega sindikata, imeli so status družbenopolitičnih delavcev. Poleg osnovnega poslanstva, to je obveščanja javnosti, so opravljali še pomembno družbenopolitično vlogo, kajti naloga družbenopolitičnih delavcev je bila ohranjanje obstoječega stanja, ohranjanje vodilne vloge komunistične partije.

Tako kot v preteklosti ni mogel računati na napredovanje tisti, ki ni bil član partije, se novinarjem tudi danes ne godi dobro, če ne zastopajo interese lastnika medija. Lastništvo pa je velikokrat tudi politično in ideološko obarvano. Vodstvo medijev in uredniška elita bodo zastopali interese lastnikov kapitala, interesi lastnikov kapitala pa so konec koncev tudi razredni interesi.

Sprega finančne in kapitalske elite s politično elito ter medijska dominacija in koncentracija v rokah posameznih družb (Pivovarna Laško na *Večeru* in *Delu* ter DZS v časopisni hiši *Dnevnik*) onemogoča enakopravno politično nastopanje in ogroža demokracijo. To pa ni nikakršna slovenska posebnost, v ZDA, kjer imajo na tem področju večje izkušnje, je Chomsky v spisu *Demokracija in mediji* že pred časom ugotavljal: »Kaj malo verjetno je, da bodo novinarji, ki vstopajo v sistem, napredovali, če se ne bodo prilagodili tem ideološkim pritiskom, v glavnem s pontranjenjem vrednot; težko je eno govoriti in drugo verjeti, in tisti, ki se jim ne posreči prilagoditi, bodo odstranjeni z znanimi mehanizmi.«¹

Kapitalski in politični prevzem revije *Mag* potrjuje tezo Chomskega: kapitalska elita se ni ozirala na proteste javnosti in novinarjev, z znanimi mehanizmi je odstranila dotedanjega v. d. odgovornega urednika Silvestra Šurlo, ki se je skupaj z novinarji uprl barbarskim poskusom diktata dveh nadzornikov in preko njih lastnikov na vsebino revije. Na *Mag* so poslali Vesa Stojanova, ki je pripeljal nove urednike, nove novinarje in nove kolumniste in s tem postavil osnove za lastnikom in njihovi levi politični opciji všečen tednik. Protest Šurle in drža takratne redakcije *Maga* je za zgodovino slovenskega novinarstva pomemben dogodek.

Politična nadoblast nad novinarji

Novinarji na Slovenskem v času prejšnjega režima v vlogi družbenopolitičnih delavcev niso imeli pretirane veljave in ugleda, enako velja tudi za tista leta samostojne Slovenije, ko so vladale stranke kontinuitete. Partiji na novinarje in medije ni bilo treba neposredno pritiskati in jih usmerjati v pisanju, saj so to počeli samoiniciativno, za preprečeva-

¹ Noam Chomsky, *Somrak demokracije*, Studia humanitatis, Ljubljana 2003, str. 139.

nje raznih odklonov so skrbeli partijsko nastavljeni uredniki, med novinarji je vladala samocenzura. Poleg tega so bili sami pri sebi prepričani v zgodovinsko vlogo, da jih je novinarski poklic poklical k ohranjanju režima in pridobitev revolucije. Kljub temu niti komunistična oblast niti kasnejše vlade in politične elite, ki so do zadnjih volitev z manjšimi presledki vodile Slovenijo, novinarjev niso cenile. Leta 2005 se je za Blaira pojavil izraz, da je bil Bushev pudelj, bivši britanski premier naj bi po ocenah analitikov slepo in nekritično sledil ameriškemu predsedniku Georgu W. Bushu. Takšna medijska pudljevska uslužnost je bila značilna tudi v času vladavine LDS. Novinarji si s svojo uslužnostjo in naklonjenostjo Milanu Kučanu ali Janezu Drnovšku in Tonetu Ropu ali Borutu Pahorju niso pridobili ugleda niti v sami vladajoči politični eliti, saj jih oblast zaradi njihovega zvestega in slepega služabništva ni cenila. Še več, velikokrat jih je celo zasmehovala in prezirala, pač zaradi prepričanja, da je s služabniki mogoče vse početi.

Vendar je treba takoj dodati, da ni bilo vse novinarstvo zvesto in zavezano vlogi družbenopolitičnega delavca in zvestega pudlja in je s pisanjem, ki je ohranjalo novinarske standarde, načenjalo in spodjedalo totalitarni sistem. Padec komunizma konec osemdesetih let prejšnjega stoletja in padec dvanajstletne vladavine LDS-a leta 2004 je pokazal, da ni trajne nadoblasti nad mediji in novinarji. Popolne podreditve države ali kakršne koli partije ali politične opcije nad mediji in novinarji ni. Lahko sicer traja pol stoletja, kot je v Jugoslaviji, toda prej ali slej se zruši. Novinar pa naj bi bil intelektualec, ki je sposoben lastnega premisleka, človek, ki mu je sveta resnica, profesionalnost, odgovornost.

Odnos vzajemnosti in sovražnosti

Izkušnja prebega iz novinarstva v politiko je zanimiva in koristna, neposredno izkušnjo vpogleda v ta dva pomembna družbena podsistema imajo le redki. Obstaja razlika pisati preiskovalne novinarske tekste z vso potencialno nevarnostjo likvidacije v postsocialističnem tranzicijskem obdobju, kar sem leta 2001 doživel na svoji koži, ali pisati eseje o novinarstvu v zavetju toplih kabinetov. Hkrati obstaja tudi razlika pisati o politiki z distance ali kavarne ali pa politiko (so)ustvarjati. O odnosu novinarstva in politike so me večkrat povprašali. Na nacionalni televiziji sem na vprašanje novinarke Janje Koren, ali bi z današnjimi izkušnjami še šel v politiko, dejal: »Izkušnja je zanimiva in dobra. Predvsem pa gre za neko povezavo politike z novinarstvom. Tu je precej

skupnih točk. Mogoče je včasih med novinarstvom tudi nek sovražen odnos, vendar eni brez drugih ne moremo. Mi ne moremo brez vas in vi ne morete brez nas.«²

Ta izjava je naletela na odmev in analizo tudi v zborniku *Mediji za državljane*.³ Avtorji pravijo, da med novinarstvom in politiko seveda obstaja odnos, to je odnos točno določenih omejitev in prepovedi.

»Politiki ne morejo biti novinarji in novinarji ne morejo biti politiki. Politik, ki objavlja v medijih, ni novinar, njegovi prispevki pa so kvečjemu politična (strankarska) stališča, objavljena v novinarskem prispevku. Ko novinar postane politik, ne more več pričakovati, da je njegovo delovanje v interesu javnosti. Je pač samo politik, ki zastopa parcialne politične interese.«⁴

In dalje, da bo politik vselej skušal vplivati na medije, mediji pa se bodo borili, da bodo ta vpliv preprečevali in da mora politika biti le predmet poročanja. To, da mora biti politika predmet poročanja, je razumljivo. Pri nas politiki ne morejo biti novinarji in tega tudi ne počnejo, toda na drugi strani se mnogi novinarji radi gredo politiko, politike in politikanstva. Politiki pa se borijo za priljubljenost v medijih, kajti uspeh in ugled ne le politikov, temveč javnih oseb nasploh, ni odvisen toliko od njihovega dela kot od tega, kako so predstavljeni v medijih. V ZDA obstaja več raziskav, ki dokazujejo, da za uspeh na volitvah ni toliko pomemben program, temveč všečnost, nastop, pozitivna in prijazna prezentacija v medijih. Za politični marketing pa so odločilni mediji, predvsem elektronski.⁵ Zato politiki tudi vlagajo toliko naporov, da bi jih mediji obravnavali lepo in všečno, na drugi strani pa je med njimi precej zadržanosti in strahu, da bi se medijem zamerili.

»Oblast pa za vladanje potrebuje stik z državljani, zaradi česar potrebuje medije. Zaradi velike moči, ki jo imajo mediji pri oblikovanju političnega konsenza v družbi, so oblasti v zgodovini in tudi še danes pogosto skušali nadzorovati delovanje medijev – značilnost totalitarnih režimov.«⁶

Vzajemnost med mediji in politiko je mogoče razlagati na več načinov. Novinarji imajo prek politikov in političnih poznanstev krajšo in bolj udobno pot do ekskluzivnih informacij iz sveta politike, predvsem tistega dela, ki se ustvarja za vrati javnosti. V zameno politiki lahko

² *Odmevi*, TV Slovenija, 7. 8. 2006.

³ Brankica Petković et al., *Mediji za državljane*, Mirovni inštitut, Ljubljana 2006.

⁴ *Ibid.*, str. 74.

⁵ France Vreg, *Politični marketing in demokracija*, Zbirka Javnost, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana 2004.

⁶ *Ibid.*, str. 191.

računajo na bolj prijazno obravnavo v medijih, in tovrstne vezane trgovine, ki sodi v polje politične korupcije, je v Sloveniji precej. Mimogrede, koruptivnost in korupcija, ki je vselej priljubljena tema slovenskega novinarstva, je prisotna tudi znotraj novinarstva samega, vendar je v javnosti popolnoma zamolčana. Mednarodna raziskava⁷ je pred leti pokazala, da slovensko novinarstvo do tega pojava sploh ni imuno in je na lestvici koruptivnosti v sredini med 66-imi preučevanimi državami sveta. Med najbolj čistimi državami so na tej lestvici države, ki so že po lestvici Transparency International s korupcijo najmanj obremenjene. Zakaj je Slovenija na tej lestvici v drugi polovici s povprečno oceno 3 od najvišje možne ocene 5? Na osnovi različnih kriterijev in na osnovi osmih kategorij so ocenjevali, ali obstaja korupcija oziroma ali obstajajo možnosti, da dobijo novinarji in uredniki za objavo neke zgodbe plačilo, in raziskava se je spraševala, kakšno je zakonsko in kulturno okolje, ki to omogoča ali preprečuje. Slovenija je bila zelo nizko ocenjena na področju zakonodaje in konkurenčnosti oziroma medijskega pluralizma, dobro pa na področju svobode tiska in na področju kulturnega, ekonomskega in intelektualnega razvoja.

Medijsko ustvarjanje politike

Slovensko novinarstvo je še vedno preveč prežeto s politiko.

»Za številne urednike in novinarje je politika še vedno smisel njihovega obstoja.«⁸

V sodobnosti je tudi vedno več primerov, ko novinarji in uredniki smisel svojega obstoja vidijo v tem, da politiko ustvarjajo, namesto da o politikah in politiki pišejo, jo komentirajo, kritizirajo. To je reliktno novinarja kot družbenopolitičnega delavca, pri čemer je zanimivo, da to ni značilno le za staro novinarsko strukturo, ki je delala kariero v komunizmu – nekateri priimki se pojavljajo na visokih uredniških mestih vplivnih medijev z velikim dosegom tako v komunizmu kot tudi v letu, ko Slovenija predseduje Evropski uniji – temveč tudi za novinarje mlajše generacije, ki imajo v komunizmu le datum rojstva, šolali pa so se že v demokraciji. Mediji stopajo v vlogo ustvarjalca politike ne le z izborom in naborom tem, ki jih bodo obravnavali in jim dajali pozornost, temveč z načinom obravnavanja posameznih tem. Politično moti-

⁷ Dean Kruckeberg et al., *A Composite Index by Country Of Variables Related to the Likelihood Of the Existence Of Cash for News Coverage*, Institute for Public Relation, s. l. 2003.

⁸ Brankica Petković et al., *Mediji za državljane*, Mirovni inštitut, Ljubljana 2006, str. 74.

virano ali politično korumpirano novinarstvo, ki ne nastopa v funkciji javnosti, temveč natančno določene politike, išče in potencira zgodbe, ki koristijo posameznemu političnemu krogu.⁹ Izbrane zgodbe na vse načine obračajo in ponavljajo, da vse skupaj spominja na politično kampanjo. Izčrpna, dolgoročna in permanentna kritika vlade povečuje moč opozicije. Mediji in novinarji imajo tako posredno (in neposredno) veliko vlogo pri rezultatih političnega procesa in aktivno nastopajo v polju politike. Romski družini Strojanovih orkestriran medijski pomp ni koristil, je pa koristil političnim pripadnikom, ki so ga od zadaj usmerjali in ga celo internacionalizirali. Nenehno medijsko poudarjanje kršitve pravic Romov je ustvarjalo vtis, kot da gre v Sloveniji za eklatantne in že sistemske kršitve človekovih pravic in v medijsko in politično tako pregretem ozračju je bilo težko iskati racionalne rešitve. Ko se posamezne medijske teme zrušijo zaradi neresničnosti, se mediji in novinarji tudi ne vznemirjajo preveč, zgodbe potisnejo v pozabo, lotijo se druge teme.

Do Janeza Janše in njegove vlade ter tistih, ki naj bi sodili v ta krog, medijska kritičnost velikokrat prehaja v sovražnost in napadalnost. Odnos do vlade je lepo nakazala zadnja študija z naslovom *Raziskava medijske svobode in avtonomnosti medijskega prostora v RS v letu 2007*.¹⁰ Ta študija kaže, da očitki v medijski peticiji, češ da vlada izvaja pritiske na novinarje in uveljavlja cenzuro, nimajo prave osnove. Če bi vlada izvajala pritiske in cenzuro, potem bi v medijih prevladovali provladni teksti. Analiza je pokazala, da je pri komentarjih uravnotežen do dela vlade deloma le *Večer*, medtem ko so *Delo* in *Primorske novice*, predvsem pa *Dnevnik*, izrazito protivladno nastrojeni.

»Podatki, ki jih imamo, jasno govorijo v prid zavrnitve (hipo)teze, da medijsko svobodo ogroža predvsem sedanja vlada s svojimi efektivnimi pritiski na medije. Po drugi strani pa ne moremo zavrniti niti (1) obstoja poskusov tovrstnih pritiskov, ki pa se – kar je po naši oceni bistvenega pomena – očitno ne odražajo v medijskih vsebinah, niti (2) obstoja tistih pritiskov, ki jih na medije vršijo drugi akterji, na primer njihovi lastniki in z njimi povezani centri politične moči, ki pa niso povezani z aktualno vlado.«¹¹

⁹ V letu 2007 so slovenski mediji dajali velik poudarek romski družini Strojan in aferi Sova, kjer so kar tekmovali, kdo bo odkril več državnih skrivnosti in s tem škodoval državni varnosti. Afera Sova je kulminirala z nedokazanimi izjavami bivšega premiera Antona Ropa, ki je za nacionalno televizijo dejal, da sta se bivši vodja opozicije Janez Janša in hrvaški premier Ivo Sanader dogovarjala o incidentih v Piranskem zalivu.

¹⁰ Matevž Tomšič et al., *Raziskava medijske svobode in avtonomnosti medijskega prostora v RS v letu 2007*, Fakulteta za uporabne družbene študije, Nova Gorica 2007.

¹¹ Ibid., str. 47.

Nič koliko je dokazov, da v času vlade Janeza Janše živimo v medijski krajini, kjer je protivladna drža prevladujoča religija, modni dodatek k javni podobi večine slovenskih medijev, premnogoterih novinarjev ali publicistov. Opozicija si je skupaj z bučnimi medijskimi nastopi zadala nalogo, kako to vlado narediti povsem nepopularno in ji ustrezno zmanjšati ugled in priljubljenost, k temu so spretno vključili tudi javnomnensjske raziskave.¹² Mnoge javnomnensjske raziskave pri nas ne merijo javnega mnenja, temveč ga ustvarjajo. S stalnim poudarjanjem zgolj slabosti in ustvarjanjem afer ter marginalizacijo velikih dosežkov vlade se med ljudmi hitro naseli mnenje, ki ga nato ob nasprotnih dejstvih in dokazih niti ne znajo dobro pojasniti. Slovenija nikakor nima takih ekonomskih in socialnih problemov, ki bi ustrezali definiciji katastrofe, kar je zaznati v medijih in v nekaterih političnih krogih. Če opozicijski krogi zaradi političnih interesov negativno klimo vehementno širijo in jim resnica kot temeljni postulat intelektualne države ni mar, potem bi to distanco pričakovali vsaj od objektivnih medijev. Drugi obraz rimskega boga Ianusa je za večino slovenskega žurnalizma povsem skrit.

Ta neobjektiven, mnogokrat celo sovražen odnos do vlade, je mogoče empirično dokazati, vsak politik pa ima gotovo tudi mnogo osebnih izkušenj. Novinarji si izberejo politične tarče, ki jih permanentno sramotijo, trgajo njihove razprave iz konteksta, uporabljajo barbarski rumeni jezik in sovražno izrazoslovje. Kakovost novinarstva je danes na izjemno nizki ravni, kar v svojih strokovnih razpravah ugotavljajo mnogi eminentni avtorji, denimo dr. Manca Košir¹³ in dr. Karmen Erjavec.¹⁴ Z neizobraženimi ali slabo izobraženimi novinarji, politično motiviranimi medijskimi teksti, popačenji in napačnimi predstavami, manipulacijami, vzdrževanju in širjenjem laži, pa novinarji tudi grobo posegajo v človekove pravice.

Kljub jasni zakonski opredelitvi mediji ne objavljajo odgovorov in popravkov. Ko me je v *Dnevniku*¹⁵ napadla nekdanja kolegica Zlatka Strgar, ki je po končani poklicni elektrikerski šoli končala še politično šolo CK ZKS, sem ostal brez možnosti, da bi odgovoril na zapisane neresnice. Odgovorni urednik Miran Lesjak kljub obljubi popravka neresničnih navedb ni objavil, očitno uredniki računajo, da veliko ljudi ne bo ubralo poti iskanja pravice do popravka preko sodišča. Strgarje-

¹² Direktor agencije Ninamedia Nikola Damjanič in dolgoletni vodja raziskav slovenskega javnega mnenja dr. Niko Toš sta jasno politično opredeljena in te svoje opredelitve ne skrivata, prav tako ne skrivata selitev iz ene v drugo politično stranko kontinuitete.

¹³ Manca Košir, *Surovi čas medijev*, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana 2003.

¹⁴ Karmen Erjavec, *Novinarska kakovost*, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana 1999.

¹⁵ Zlatka Strgar, »Minister Bručan ne pije svinčene vode«, *Dnevnik*, 1. 8. 2007.

va pred objavo teksta seveda tudi ni vprašala tistih, o katerih je pisala. Podobno maniro novinarstva totalitarnih korenin ima že vrsto let tudi *Mladina*. V primeru Petek je že pred začetkom sojenja v Murski Soboti stopila na stran rabljev, kar seveda niso počeli zastonj. Z razkrivanjem pričanj zaščitenih anonimnih prič je *Mladina* odigrala eno najbolj podlih in mračnih vlog v zgodovini slovenskega novinarstva.¹⁶ Razkrite priče so bile življenjsko ogrožene, poleg tega je tudi po njihovi zaslugi padel primer na murskosoboškem in mariborskem sodišču.

Politično vplivanje na medije

Današnje razmere v slovenski medijski krajini so nadaljevanje in posledica stanja, ki ga je zapustila prejšnja oblast. Odgovornost LDS in njihovih satelitov je največja, ker je pač najdlje vodila to državo. Na slabo zakonodajo, neustrezno in luknjičavo regulacijo in na posege politike v delo novinarjev in medijev so v preteklosti večkrat opozarjali tudi novinarji in medijski analitiki. Dejstvo, da je prišlo do peticije šele v drugi polovici leta 2007, pa kaže na njeno izrazito politično konotacijo in na že zapisano ugotovitev, da želijo novinarji politiko ustvarjati in kreirati, kajti problemi so bili že daleč pred tem.

Želje oblasti in politike po vplivu na medije so bile in bodo, od avtonomnosti novinarjev pa je odvisno, koliko se bodo temu upirali in uprli. Tanja Starič, bivša odgovorna urednica informativnega in izobraževalnega programa RTV Slovenija, posredne pritiske politike na novinarje opisuje v intervjuju 6. julija 2004.

»Specifični slovenski problem je, da so novinarji, ki pokrivajo notranjo politiko, tako ali drugače povezani s politiko. Zato skušajo politiki vplivati na poročanje z neposrednimi stiki z novinarji, na primer s telefonskimi klici, s posredovanjem resničnih ali neresničnih informacij o svojih političnih nasprotnikih ali s prijateljskim prepričevanjem. Če to ne zadostuje, se zatečejo k neposrednejšim sredstvom pritiska. V skrajnih primerih so to telefonski klici urednikom, programskemu vodstvu RTV Slovenije ali generalnemu direktorju, ki nima nobene pristojnosti nad programskimi vsebinami.«¹⁷

Za medijski prostor v Sloveniji pa je problem tudi velika koncentracija tiska, skorajda berluskonizacija, ki je bolj nevarna kot pa v Italiji, ker je Slovenija z dvema milijonoma prebivalcev pač bolj ranljiva. Me-

¹⁶ Ali H. Žerdin, »Primer Petek, razkrite anonimne priče«, *Mladina*, 19. 4. 2004.

¹⁷ »Televizija po Evropi, regulacija, politika in neodvisnost«, (OSI, Open Society Institut, EU Monitoring and Advocacy program), *Poročilo 2005*, s. l. s. a., str. 216

dijsko lastništvo se je v letih tranzicije spreminjalo in na koncu koncentriralo v rokah ozke tranzicijske elite, njihovih lastnikov in upravljavcev s povsem evidentnim političnim pedigrejem. Kdor bolj podrobno spremlja lastniško dogajanje v medijih in njihove politične povezave, potem seveda ne bi mogel trditi, da vlada Janeza Janše obvladuje slovenski medijski prostor. V teh letih je bilo narejenih več natančnih analiz dr. Sandre B. Hrvatin s sodelavci na področju medijskega trga, temeljna študija *Monopoli, družabna igra z mediji* je bila napisana leta 2005, ko se je vlada Janeza Janše šele dodobra postavljala.¹⁸

Te analize bi že zdavnaj morale spodbuditi zaskrbljenost, če ne kar proteste ali peticije. Dr. Marko Milosavljević je že leta 2004 izražal resno zaskrbljenost na področju javne televizije. Takrat je ugotavljal:

»Za marsikatero pomanjkljivost je kriva vlada in pristojna ministrstva, ki so v minulih trinajstih letih do medijev imele ignorantski odnos. Do medijev ni bila oblikovana niti ustrezna politika niti ustrezna regulacija. Koristi od tega so imeli posamezniki, predvsem v ekonomskem pogledu, ki so se okoristili s pomanjkanjem regulacije, ki je bila polna lukenj, predvsem pa je bila brez pravih sankcij. Koristi so imeli tudi posamezniki in skupine, ekonomske in politične, ki so izkoriščale pišmeuhovski odnos oblasti do javne radiotelevizije. Tu ni bil nikoli storjen koreniti poseg v njeno delovanje, ki bi zagotovil odpravo izgub in potencialnega okoriščanja posameznikov blizu organov vodenja in upravljanja.«¹⁹

Prejšnja oblast na področju radiofuzije ni zagotovila takšnih regulatorjev, ki bi zagotovili transparentne, nediskriminatorne in proporcionalne postopke za dodeljevanje frekvenc. Svet za radiodifuzijo, ki je bil ustanovljen leta 1994, torej kmalu po sprejetju zakona o javnih glasilih, sprejema odločitve o izdaji in odvzemu ter prenosu dovoljenj za izvajanje radijske in televizijske dejavnosti, sprejema odločitve o podelitvi oziroma odvzemu statusa lokalnega, regionalnega in študentskega radijskega ali televizijskega programa, v letnem poročilu, ki ga mora oddati parlamentu, ocenjuje stanje na področju RTV programov. Takšno stanje je ustrezalo vladajoči eliti, da je lahko brez vznemirjanja javnosti in opozicije podeljevala radijske in televizijske frekvence svojim ljudem.

»Večino 90. let je primanjkovalo politične volje za zagotavljanje boljše regulacije in transparentnosti v radiodifuznem sektorju,« ugotavlja za

¹⁸ Sandra B. Hrvatin, Lenart J. Kučić, *Monopoli, družabna igra trgovanja z mediji*, Maska, Ljubljana 2005; Sandra B. Hrvatin, Brankica Petković, *In temu pravite medijski trg?*, Mirovni inštitut, Ljubljana 2007.

¹⁹ Marko Milosavljević, »Razvoj demokracije v Sloveniji: vloga in položaj množičnih medijev«, v: *Razvoj demokracije v Sloveniji VI., Pogovori o prihodnosti Slovenije pri predsedniku republike*, Ljubljana 19. 5. 2004, str. 90 – 91.

Slovenijo poročilo OSI, Open Society Institute.²⁰ In čeprav je Zakon o javnih glasilih iz leta 1994 od Sveta za radiodifuzijo zahteval, da za parlament pripravlja letna poročila oziroma oceno stanja na področju radiodifuzije ter predloge za izboljšanje stanja, med letoma 1995 in 2001 državni zbor ni obravnaval niti enega samega letnega poročila Sveta za radiodifuzijo. Letno poročilo Sveta za 2003 je parlament obravnaval šele leta 2005, to je v današnji sestavi državnega zbora.

²⁰ »Televizija po Evropi, regulacija, politika in neodvisnost«, (OSI, Open Society Institut, EU Monitoring and Advocacy program), *Poročilo 2005*, s. l. s. a.
